

**Uroczystość nadania tytułu  
doktora honoris causa  
prof. dr. Tadeuszowi Orliczowi**

Торжества присвоения звания доктора honoris causa  
проф. докт. Тадеушу Орличу

Ceremony of conferment of the title of doctor honoris causa to Prof. Dr.  
Tadeusz Orlicz

**W** Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego-Akademii Rolniczej w Warszawie w dniu 11 grudnia 1986 r. odbyła się uroczystość nadania godności doktora honoris causa prof. dr. Tadeuszowi Orliczowi. Godność tę otrzymał profesor z inicjatywy Rady Wydziału Technologii Drewna na podstawie uchwały Senatu Akademickiego SGGW-AR. Uroczystości tej przewodniczyła J.M. Rektor prof. dr hab. Maria Joanna Radomska.

W czasie uroczystości zabrał głos prof. dr hab. Bolesław Gonet, dziekan Wydziału i promotor; oto jego wypowiedź:

„Magnificencjo! Wysoki Senacie, Szanowni Goście!

Przypadł mi w udziale zaszczyt, a zarazem przyjemność, że mogę — na dzisiejszej uroczystości nadania godności doktora honoris causa nestorowi naszego Wydziału profesorowi doktorowi Tadeuszowi Orliczowi — przedstawić Jego sylwetkę i dorobek naukowy. Jest to zaszczyt, a jednocześnie trudność, aby w swoim wystąpieniu można było scharakteryzować dokonania Profesora, które przypadły na niezwykle czasy, tak bogate w wydarzenia, w jakich przyszło Mu żyć i pracować. Był to bowiem okres dwu największych wojen światowych, które uniemożliwiały systematyczny tok pracy, a zarazem stwarzały konieczność borykania się z przeciwnościami losu, który nie oszczędził prawie żadnej polskiej rodziny.

Dla przybliżenia sylwetki profesora Orlicza przedstawię najważniejsze wydarzenia z Jego życia i działalności.

Tadeusz Orlicz urodził się 8 września 1900 r. w Okocimiu koło Brzeska. Do szkoły średniej uczęszczał w latach 1910—1917 w Tarnowie. Po zdaniu matury wstąpił na studia na Wydział Mechaniczny Politechniki Lwowskiej, które czasowo przerwał biorąc ochotniczo udział w walkach o Lwów. Dyplom inżyniera mechanika uzyskał w 1923 r. W latach 1924—1928 pełnił obowiązki starszego asystenta w Katedrze Maszynoznawstwa Politechniki Lwowskiej, a następnie pracował na stanowisku kierownika Oddziału Urządzeń Mechanicznych w Dyrekcji Lasów Państwowych we Lwowie. W tym czasie był współautorem projektów i kierownikiem budowy 2 tartaków oraz unowocześnił szereg tartaków i fabryk

skrzyń. Jednocześnie w latach 1930—33 wykładał maszynoznawstwo leśne na Wydziale Lasowym Politechniki Lwowskiej. Od 1936 roku był kierownikiem Oddziału Technicznego Spółki Akcyjnej „Godula” w Synowódzku Wyznym.

W okresie drugiej wojny światowej, przez 6 lat, przebywał wraz z rodziną na Węgrzech jako uchodźca wojenny. W ostatnich dwu latach pracował jako konstruktor w fabryce firmy „Lang” w Budapeszcie.

Po powrocie do kraju z początkiem 1946 r. rozpoczął pracę w Ministerstwie Leśnictwa, a następnie — z chwilą otwarcia Oddziału Technologii Drewna — został powołany z dniem 1 marca 1946 roku na kierownika Katedry Maszynoznawstwa Ogólnego i Obrabiarek do Drewna jako zastępca profesora. Od tej chwili nieprzerwanie kierował Katedrą aż do przejścia na emeryturę w 1970 roku.

W 1949 r. uzyskał stopień doktora z odznaczeniem, na podstawie rozprawy „Wydajność traków pionowych”, a w 1954 r. tytuł profesora nadzwyczajnego. Tytuł profesora zwyczajnego otrzymał w 1963 r.

Działalność naukową profesor Orlicz rozpoczął jeszcze w okresie międzywojennym pracując w Politechnice Lwowskiej. Z tego okresu pochodzą Jego pierwsze publikacje. Od początku działalności naukowej i zawodowej profesor Orlicz interesował się tematyką związaną z przemysłem drzewnym. Powiązanie w okresie międzywojennym praktycznej działalności w różnych biurach konstrukcyjnych i technicznych z pracą naukową pozwoliło Profesorowi na ukształtowanie poglądów i postęp w przyszłych pracach naukowych. Zdobyte w tamtym okresie doświadczenie zawodowe zaowocowało wydajnie po drugiej wojnie światowej, kiedy całkowicie poświęcił się pracy naukowej i dydaktycznej na Wydziale Obrabiarek Technologii Drewna w kierowanej przez Niego Katedrze Obróbki i Obrabiarek do Drewna.

Jego pełny dorobek naukowy obejmuje liczne publikacje naukowe, prace konstrukcyjne, opracowania o charakterze podręcznikowym i encyklopedycznym, liczne patenty i wzory użytkowe, a przede wszystkim działalność normalizacyjną wyrażającą się w opracowaniu nowych norm przemysłowych, głównie pojęciowych i terminologicznych.

Jego działalność normalizacyjna była oryginalna i pionierska. W tym zakresie przyczynił się wybitnie do porządkowania nazewnictwa i terminologii w przedmiocie obróbki drewna, narzędzi i obrabiarek do drewna, definiując szereg pojęć nowych lub dotychczas nie zdefiniowanych. Prace te miały charakter fundamentalny i na trwałe weszły do polskiej literatury fachowej a nierzadko stanowiły punkt wyjścia i wzorzec w opracowaniach zagranicznych, np. na Węgrzech i w Czechosłowacji.

Działalność dydaktyczna i wychowawcza profesora — wspólnie z profesorem Krzysikiem — wiązała się z tworzeniem podstaw organizacyjnych Wydziału Technologii Drewna oraz Katedry Obróbki i Obrabiarek do Drewna. Profesor jako mechanik reprezentował w nowo utworzonym Oddziale, a później Wydziale, przedmioty techniczne. Dla nich układał programy nauczania; duży jest również Jego wpływ na tworzenie koncepcji profilu zawodowego absolwentów. W pierwszych publikowanych skryptach dla studentów przekazywał wiedzę z zakresu obróbki drewna, narzędzi i obrabiarek do drewna. Były to pierwsze publikacje z tego zakresu w polskim piśmiennictwie fachowym, służące nie tylko studentom, ale

również kadrze technicznej zatrudnionej w przemyśle drzewnym. Na tym polu profesor Orlicz położył nieprzemijające zasługi o stałej aktualności i przydatności praktycznej.

Ze spuścizny naukowo-dydaktycznej korzystają jego najbliżsi współpracownicy oraz liczni wychowankowie w terenie. W czasie długoletniej pracy Profesor przyczynił się do wykształcenia wielu wysoko kwalifikowanych specjalistów dla nauki i przemysłu drzewnego. Pod Jego kierunkiem wykonano wiele prac dyplomowych. Był promotorem w 15 przewodach doktorskich.

Recenzent profesor Jerzy Strumiński podsumowując dorobek naukowy i dydaktyczny Profesora stwierdził, że: „stworzył pierwszą i jedyną w kraju szkołę naukową z zakresu obróbki i obrabiarek drewna”.

Stworzona szkoła naukowa w zakresie wyodrębnionych przez Niego dyscyplin wiedzy technicznej jest kontynuowana przez Jego uczniów. A szkoła ta nie była łatwa. Profesor swoją postawą dawał przykład uczciwości, skrupulatności, rzetelności, zachęcał do szukania przyczyn zjawisk, które pojawiały się w czasie wykonywania badań. W pracy wychowawczej zwalczał łatwiznę i zachęcał do szukania prawdy. Zawsze potrafił znaleźć właściwą drogę i sposób postępowania.

Szeroka jest również działalność organizacyjna Profesora, zwłaszcza w tworzeniu Wydziału Technologii Drewna. Można powiedzieć, że był On współtwórcą Wydziału i najbliższym współpracownikiem profesora Krzysika. Był dwukrotnie dziekanem Wydziału z wyboru. Jego wybitny udział w wielu komisjach powoływanych przez Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego, w działalności Komitetów Naukowych Polskiej Akademii Nauk i szeregu Towarzystw Naukowych, Radach Naukowych, redakcji itp. zajęłoby długą listę wyliczeń. Wspomnę tylko, że w latach od 1950 do 1984 roku był Profesorem przewodniczącym Komisji Obróbki Drewna w Polskim Komitecie Normalizacyjnym.

### Magnificencjo, Wysoki Senacie!

Nadanie profesorowi Tadeuszowi Orliczowi najwyższej godności jaką może dać Uczelnia — doktora honoris causa — jest wyrazem uznania dla Jego dokonań i zasług dla Wydziału Technologii Drewna, Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego i nauki polskiej. Jest pewnego rodzaju wyrównaniem rachunku z przeszłości — może nieco spóźnionym — za trud i serce włożone w wychowanie wielu pokoleń inżynierów technologów drewna dla polskiego przemysłu drzewnego. Cieszy nas — pracowników Wydziału Technologii Drewna — że Profesor otrzymuje tę godność w roku Jubileuszu 170-lecia Uczelni i 40-lecia Wydziału.

Szanowny Profesorze, doktorze honoris causa. Życzę satysfakcji z dzieła, którego Pan dokonał w życiu, i dobrego zdrowia”.

Po wręczeniu dyplomu doktora honoris causa zabrał głos prof. dr Tadeusz Orlicz, który m. in. powiedział: „Magnificencjo! Czcigodni Członkowie Wysokiego Senatu! Czcigodny Panie Dziekanie Wydziału Technologii Drewna, a mój Promotorze, Szanowni Państwo!

Muszę przeprosić, że z powodu złego stanu zdrowia będą mówił niezbyt wyraźnie i bardzo krótko.

Jest w zwyczaju, że przy tego rodzaju poważnych uroczystościach należy wspomnieć o swych poprzednikach na drodze mojej kariery nauko-

wej, których ja nie miałem, jak też o osobach, które przyczyniły się do mego rozwoju naukowego. Jestem wychowankiem Wydziału Mechanicznego sławnej Politechniki Lwowskiej. Składałem wyrazy hołdu pamięci Jej zacnych profesorów: Anczyca, Bartla, Dziwińskiego, Godlewskiego, Hubera, Ebermana, Fiedlera i Witkiewicza, z których wiedzy i metod pracy wiele skorzystałem.

Ze Szkołą Główną Gospodarstwa Wiejskiego zetknąłem się w marcu 1946 roku podejmując wykłady zlecone (...).

Chciałbym tu uczcić pamięć mojego pierwszego adiunkta inż. Teodora Czanowa. Spomiędzy moich pierwszych współpracowników wspominam docentów Jerzego Bajkowskiego, Stefana Bieńka i Kazimierza Duchnowskiego, dziękując im za stałą wypróbowaną życzliwość (...).

Zasadniczą część mojego wystąpienia pragnę poświęcić złożeniu podziękowań za nadanie mi przez Uczelnię zaszczytnego tytułu. Składałem gorące podziękowania przede wszystkim Jej Magnificencji Czcigodnej Pani Profesor Joannie Radomskiej, z kolei wszystkim czcigodnym Członkom Wysokiego Senatu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego.

Najserdeczniej dziękuję czcigodnemu Promotorowi, a zarazem Dziekanowi Wydziału Technologii Drewna, nieocenionej zacności Profesorowi Bolesławowi Gonetowi, Panom recenzentom, czcigodnym profesorom Siemińskiemu i Strumińskiemu oraz wszystkim Szanownym Kolegom z Rady Wydziału, życząc im dalszej owocnej pracy dla dobra nauki drzewnictwa.

Na tym kończę, dziękuję wszystkim za przybycie na tę uroczystość”.

W czasie uroczystości przekazano Profesorowi życzenia i gratulacje od różnych instytucji i osób, m. in. Ministra Szkolnictwa Wyższego i Nauki oraz kwiaty od młodzieży.

*Bolesław Gonet*